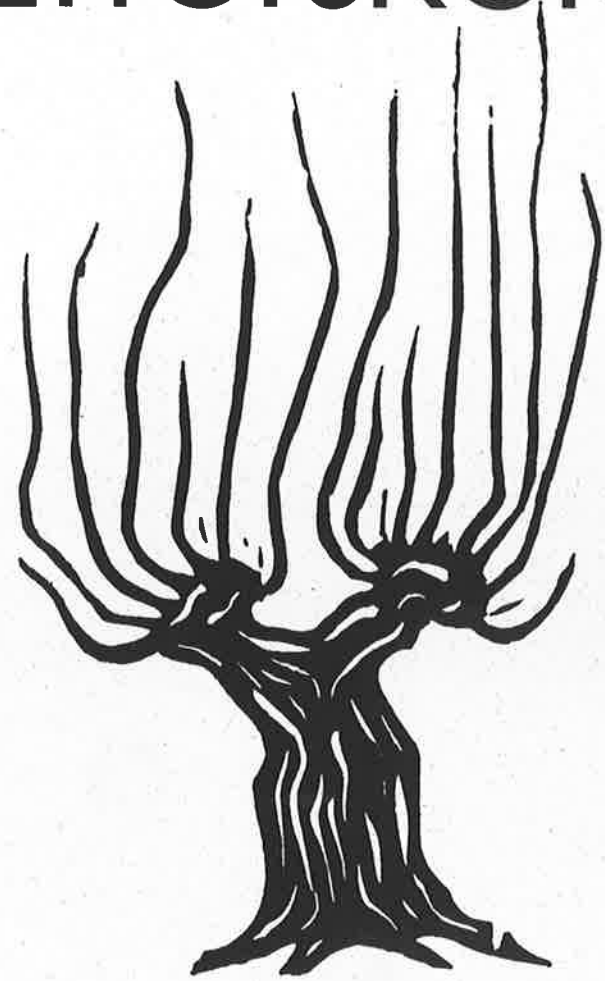

Ringe Efterskole

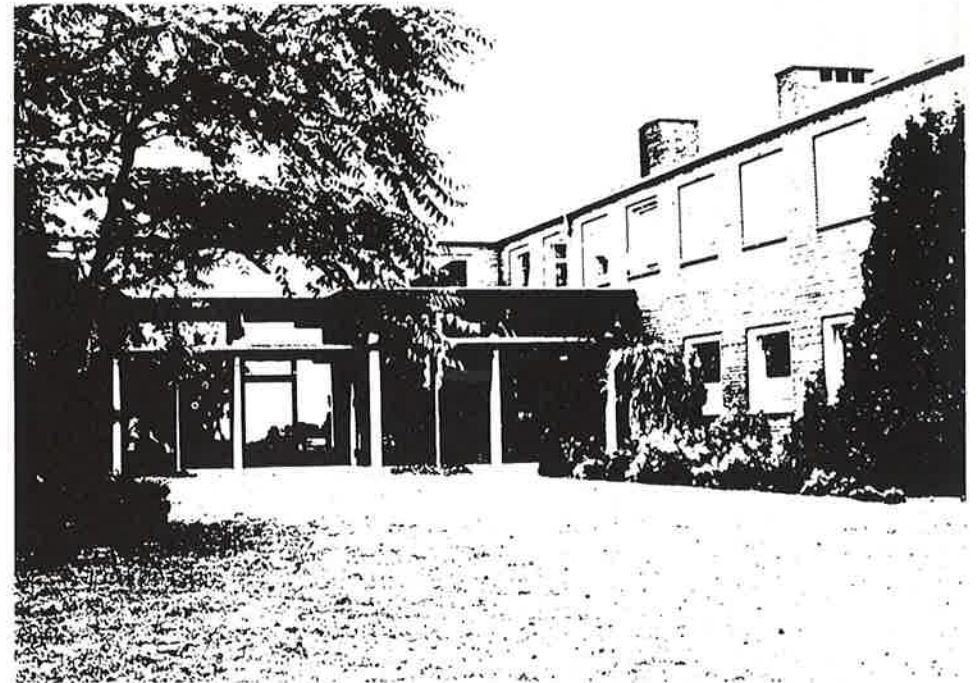
1993

Ringe Fri- og Efterskole

Årsskrift 1993

64. årgang – udgivet af elevforeningen

Fra bestyrelsen

Så er endnu et år gået. Man synes jo ikke, at det kan være tid til årsskriftet allerede, men et kig i kalenderen overbeviser en om, at det er rigtig nok – nytåret nærmer sig med hastige skridt.

Også i dette år har vi haft byggeri på skolen. Denne gang en tilbygning på friskolen – ca. 120 m² – til brug for vores pasningsordning fra bh.-klasse til 3. klasse. Pasningsordningen er kun nogle få år gammel, men allerede nu er over 40 elever tilmeldt ordningen. Denne overraskende store tilstrømning har gjort det nødvendigt med en udvidelse, som dog også rummer mulighed for specialundervisning i et par mindre lokaler.

Som omtalt i sidste årsskrift er også planerne for en reovering af efterskolen ved at blive ført ud i livet. Her drejer det sig om en modernisering af drengefløjen og dermed også indgangspartiet ligesom et nyt lærerværelse som vagtværelse er med i planerne. Arkitekten og byggeudvalget er nu ved at lægge sidste hånd på tegningerne, så det nu kun er et spørgsmål om kort tid, før arbejdet sættes i gang.

Egentlig underligt, at vi i en »krisetid« med faldende børnetal og dermed færre elever til såvel fri- som efterskoler bruger så store midler til reoveringer og nybygninger. Bestyrelsen mener, at vi ved investeringer i vores »produktionsapparat« afbøder det faldende børnetal. Tilmeldingerne til de to skoleformer i vor skole viser da også, at såvel indhold som skolens »ydre« er noget, der falder i brugernes smag.

1993 har også været året, hvor vi startede en »overbygning« i friskolen, med en 8. klasse – 9. klasse i det kommende skoleår. Det er altid spændende med nye tiltag, specielt når det griber ind i »gamle traditioner«. Det har således været en tradition, at børnene i vor friskole skulle skifte skole efter 7. klasse. Det behøver de ikke længere, men kan foreløbig vente til efter 9. klasse. Hvis grundlaget er til det, er det vel heller ikke utænkeligt, at vi også kobler en 10. klasse på vor overbygning.

Nye tjenestetider for lærere er det også blevet til i 1993. En af-

tale, som, hvis den skulle følges slavisk, ville være dræbende for vor skole. Heldigvis har vi i fællesskab fået lavet nogle lokal-aftaler, som er til at leve med både for skolen og de ansatte. Netop indgåelse af lokalaftalerne viser, at vi har en overordentlig ansvarsbevidst og loyal medarbejderstab, som skolen er meget tilfreds med.

Sluttelig ønskes alle medarbejdere, elever og forældre et rigtig godt nytår med håbet om, at 1994 også bliver et godt år for vor skole.

Per Dupont
Formand

Det forløbne år

Det forløbne år har budt på mange gode hændelser, hvis man ser det ud fra skolens synspunkt.

For et par år siden var vi noget betænkelige ved hele situationen. De kommende årgange af 14-18-årige 10 år frem i tiden vil i antal blive færre, kommunerne fik stadig sværere ved at få sig til at yde tilskud til efterskoleophold og staten havde vilde planer omkring sparebeløb på efterskoleområdet. Alt dette er nu ændret til det bedre. D.v.s. antallet af unge mellem 14 og 18 år har vi af gode grunde ikke kunnet ændre på, men til gengæld er det lykkedes efterskolerne at få kontakt med en stadig større andel af dem.

Udover at staten og kommunerne har indset det værdifulde i at støtte efterskolebevægelsen med mere rimelige tilskud til de elever, der søger os, har vi formået at sætte en PR-kampagne for skolerne ind på det helt rigtige tidspunkt. Vi har for første gang været synlige i alle medier, og sammen med de bedre betingelser for forældre rent økonomisk, har det bevirket, at vi i disse år oplever en søgning til skolerne som aldrig før. Skønt der hvert år kommer flere skoler til rækken af de eksisterende, må der alligevel afvises mange elever hvert år, fordi der ikke er plads til dem.

Men også på vor skole har vi i det sidste år haft glædelige begivenheder. For det første har vi haft et utroligt godt år med vores elevhold, hvor de fleste ting lykkedes. Det var et hold der kunne synge, lege, grine, tage ansvar, arbejde, tage sig af hinanden, stille gode krav til os og arbejde sammen med os om at skabe et godt ophold. Og det lykkedes! Se blot på indlæggene i dette årsskrift.

Siden elevholdet rejste er der sket et par ændringer på personale-siden. Elsemarie tog til Hou Maritime Efteskole ved Odder, og i stedet har vi for dette skoleår ansat Johannes Andreasen til fysik og musik. Bente er på orlov med sin nye lille Anders, og så længe hun er det, har vi ansat Marianne Leth til at tage sig bl.a. af gymnastikken.

Vi har også haft en række mærkedage på skolen. Mens vi var i Polen i marts/april måned havde Asger Madsen været på skolen i

25 år, nærmere betegnet den 1. april. Jubilæet blev fejret på Hotel »Dom Turysty« i Krakow med festmiddag for lærere og elever. Der blev givet gaver, sunget sange og holdt taler, og det følgende er udpluk herfra:

Kære Asger

Tillykke med dit 25 års jubilæum på Ringe Fri- og Efterskole.

25 år er lang tid og samtidig en oplagt mulighed for at standse op og se på tingene. Når man er blevet på den samme arbejdsplads i så mange år, er der ikke længere tale om en tilfældighed, men om et bevidst valg, man har taget. Dit valg har sandsynligvis været begrundet i, at stedet tilbød nogle muligheder, som harmonerede med nogle af de ting, du synes en efterskole skal indeholde. Eller også har du syntes, at stedet trængte til at få tilført nogle af dine ideer.

Det er ikke mange år, vi to har arbejdet sammen ud af de 25, men alligevel er du en af de personer, man hurtigt danner sig et indtryk af. Man kan vel sige, at det kan man ikke undgå! Du hører under ingen omstændigheder til de anonyme og gennemsnitlige. Ved ethvert tiltag til, at tingene bliver for firkantede, er du den, der straks vender tingene om, for at afprøve værdien af argumenterne. Hvis vi bliver for dygtige til at følge en fuldstændig fastlagt forretningsgang, skal du nok få det spoleret. Er lærerrådet enige om et eller andet meget vigtigt, formår du ofte at bringe tvivlen tilbage i vort sind.

Det er med andre ord irriterende! Men når vi får sundet os lidt, ved vi, at det handler om, at vi ikke skal underordnes systemer. Din måde at reagere på er med til at holde os levende og ikke forfalde til faste rutiner og procedurer. Eleverne kender det også: Du kan blive ved med at snakke om det samme med dem, indtil du har fået svar på dine spørgsmål. Du giver dem ikke fred, før de har indset det vigtige i dit ærinde, nemlig at få dem til at tænke sig om eller få en dialog igang.

Jeg vil bruge tre ord, når jeg skal beskrive dig: *kontroversiel, engageret og loyal*. Og når disse tre begreber bliver brugt om dig, skal du vide, at de skal betragtes som positive.

Du går som nævnt tidligere altid dine egne veje. Din indgang til

Sang til Asger

Her vi står idag,
Asger vil vi fejre,
Asger, vi hylder dig, uden flag.
Nu har du været her i mange år.
Det kan vi kalde en sejr.

Fem og tyve år,
trofast har du været.
Med grin på læben og briller på,
stædig og nysgerrig tit du er,
har vi da intet privatliv?

Sangen slutter her,
til lykke skal du have,
ha' det nu godt også fremover.
Et jubilæum i Krakows by.
Det vil vi alle erindre.

spørgsmålene kan nogle gange synes lidt omvendt, men altid på en god og meningsfyldt måde.

Eleverne kan blive lidt skræmte over din meget direkte facon og i starten undre sig noget over den måde, du fremtræder på, men på lidt længere sigt går det op for dem, at de oplysninger, de må afgive, oftest bliver brugt af dig til at tale deres sag.

Din facon over for kolleger kan også være meget ligefrem og direkte, men når tingene er bragt på plads, er du ofte den der prøver at samle folk til at komme videre, og sørger for, at alle kommer med. Dit udgangspunkt er, at der skal være plads til os alle.

Hvad jeg håber, også må blive vi andre tildel efter så mange år på stedet, er dit engagement. Skolen er dig aldrig ligegyldig! Du har sat dig dine spor, skolen er blevet en del af dig og du er blevet en del af skolen. En vis passivitet i de mange gentagelser, som efterskolelivet jo også er, kunne man måske regne med, men det er på ingen måde tilfældet hos dig. Særlig i personspørgsmål er du altid den, der sørger for at »de svage« bliver »hørt«.

Sammen med dit engagement hører temperamentet, som vi af og til også mærker. Men uanset hvor store eller små sagerne er, kan man altid spore dine meninger tilbage til, at det er skolen det gælder. Du er i besiddelse af en meget høj grad af loyalitet over for skolen. Og det sammen med dit engagement og din gode arbejdsindsats er skolen dig en stor tak skyldig for. Du har en del af æren for, at skolen er det, den er i dag. Du har ikke bare arbejdet her, men har bestemt været med til at præge stedet.

Så derfor, på skolens og egne vegne, tillykke med dit jubilæum og tak for din indsats i de 25 år, der er gået.

Finn

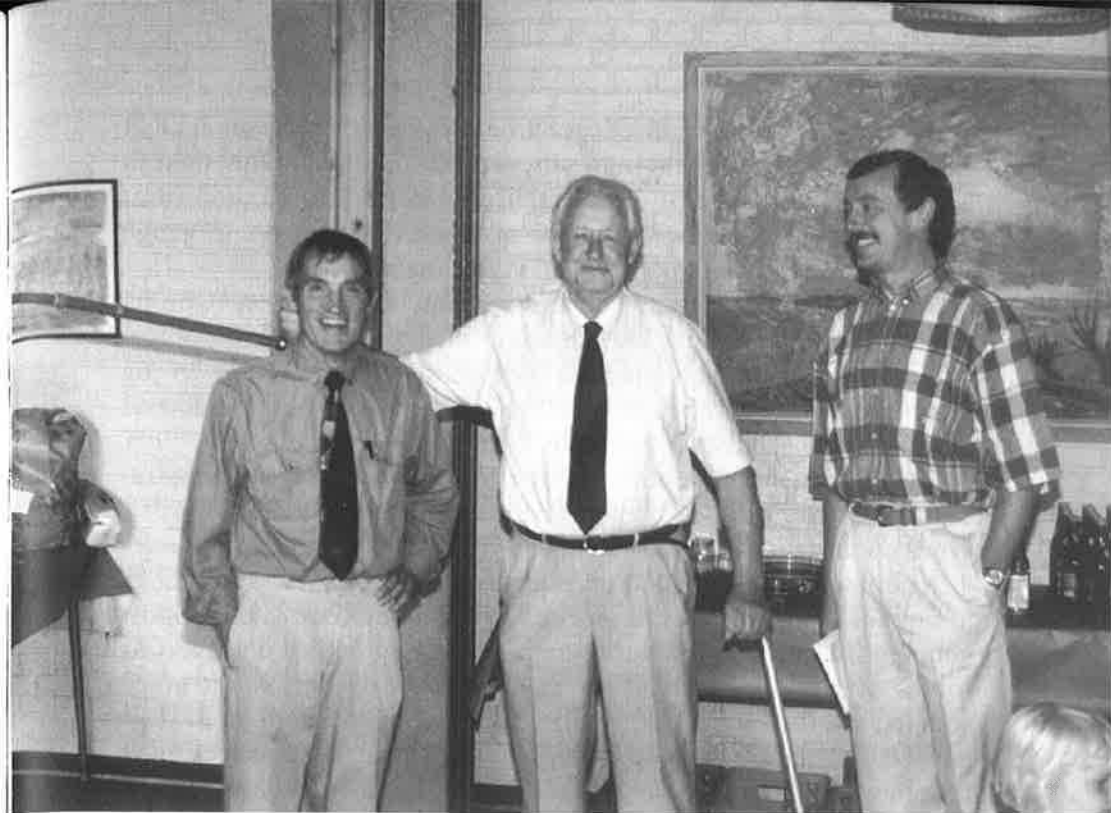
Netop hjemkommet fra Polen, og efter at have sendt eleverne hjem på påskeferie, havde vi fornøjelsen at kunne fejre Gunnar Kjær's 70-års fødselsdag på skolen. Kjær havde indbudt mange, og det blev et storslået gilde, der blev holdt i skolens hal. At kunne stille lokaler til rådighed denne aften var en naturlig ting for os, og det bevidner egentlig blot det fine samarbejde, vi stadig har med Kjær, der besøger os mange gange i løbet af et skoleår og får en snak om stort og småt. Det sætter vi pris på og håber må fortsætte fremover.

1. august indtraf så den næste mærkedag. Lars Liengård havde 25 års jubilæum på Ringe Fri- og Efteskole. Denne begivenhed blev annonceret i dagspressen som »åbent hus« arrangement, og mange mennesker mødte frem og gjorde dagen til en god oplevelse for Lars. Samtidig viste det også, hvor stor en berøringsflade Lars har i sin aktive tilværelse.

Kære Lars

Tillykke med dit 25 års jubilæum.

Det er flot i sig selv at have været det samme sted i 25 år uden afbrydelse, men kan også give anledning til overvejelse omkring det nu er dovenskab og magelighed eller fordi man brænder så meget for stedet og er i stand til at finde nye udfordringer konstant.

Lars' jubilæum.

Og i dit tilfælde er det ikke vanskeligt at sige, at det er det sidste, der er gældende.

Du har ikke bare været her – ikke bare arbejdet her – nej, du har sat dig dine spor, du har været med til at gøre Ringe Fri- og Efterskole til det, den er i dag. Når elever har været på Ringe, er en af de ting de nævner også LARS.

Ikke så få af de, vi har som forældre i dag har selv haft dig i skolen, og nogen større anbefaling gives vel næppe, end at de overlader deres børn i din varetægt.

Du formår at give dine elever oplevelser. Du er en handlingens mand. Mens vi som lærerråd nogen gange har tendens til at ende-vende alt til mindste detalje, så er du i langt højere grad den, der bare går ud og gør tingene, og derved giver eleverne nogle oplevelser, som de husker. Måske indser du bagefter, at tingene nogle gange kunne være gjort anderledes, men hellere ramme lidt ved siden af end slet ikke at ramme, synes du at sige til dig selv.

Du har formået at bevare legebarnet i dig: alder behøver ikke at være ret meget mere, end man selv gør det til. Du er stadig med til løbeture, gåture, cykelture og teltlejre og dermed også med til at foregå med et godt eksempel for vore elever, som nogle gange synes, at det er utroligt hårdt, hvad vi forlanger af dem.

Nævnes skal det også, at du konsekvent har undervist både på efterskolen og friskolen. Du har været meget loyal og følt dig forpligtet over for det grundlag, du blev ansat på. For dig har fri- og efterskolen altid været et skolefællesskab, og det selv om du derved har pålagt dig selv en ekstrabyrde.

Men det er netop kendetegnende for dig. At påtage sig ekstrabyrder betyder ikke så meget. Hva' Søren arbejdet skal jo gøres, synes du at sige. Det er skolen dig selvfølgelig dybt taknemlig for.

At holde kontakten med de tidligere elever på efterskolen er et af de områder, hvor du har gjort en stor ekstrainsats. Ikke mindst gennem dit store detektivarbejde på dette felt lykkes det hvert år for os at holde en festdag for gamle elever, og deriblandt nogle som har gået her for 20, 30, 40 og 50 år siden. Også dette er et stort aktiv for skolen både med hensyn til elevtilgangen og vores gode renommé rundt om. Og det sidste skud på stammen i denne pleje af tidligere elever er, at du har været medinitiativtager til en gymnastikforening for tidligere elever, som vi har besøgt af 1 gang om måneden, og som laver opvisning.

Så Lars, vi kan se på dine bedrifter, at du stadig brænder, du har stadig engagementet.

På skolens og egne vegne vil jeg gerne takke dig for en stor og god indsats gennem de 25 år, som er gået indtil nu, og tak for godt samarbejde i den tid vi to har kendt hinanden.

Tillykke med dagen.

Finn

Alle årsskriftets læsere ønskes en god jul og et godt nytår.

Finn

Kære venner

Tiden er en flygtig størrelse. Jeg synes ikke, det er lang tid siden, jeg sidst skrev til jer i årsskriftet – og alligevel er der sket en masse. Personlig kender jeg endnu ikke ordet: Tid nok! Ofte ønsker jeg meget mere tid for at nå det, jeg gerne vil og skal. Nå, men det emne er der sikkert nok, der beskæftiger sig med.

Vi står i skrivende stund få dage fra kommune- og amtsrådsvalgene. Hvor de dog lover guld og grønne skove, de gæve politikere. Desværre er det således, at det er ret beskedent, hvad de holder af løfterne, når det kommer til stykket.

Alligevel håber jeg for demokratiet og folkestyrets skyld, at I interesserer jer for politik. Jeg ser altid med skepsis på et menneske, der erklærer sig uinteresseret i politik. Det viser sig nemlig næsten altid, at sådanne mennesker er uinteresserede i alting, bortset fra at stille krav til det samfund, som de altså er uinteresserede i at gøre en indsats for.

At være medlem af en politisk forening er den sikreste vej til at øve en indflydelse i kommune, amt og på landsplan. De politiske foreninger virker opdragende på vore politikere. Når det politiske billede gennem længere tid er så flimrende og slingrende, skyldes det netop, at det net af vælgerforeninger, vi kendte tidligere, er svækket på grund af manglende interesse. »Borgerkrigen« på Christiansborg, hvor alle jagter alle og mistænkeliggør hinanden, nedbryder respekten for demokratiet og folkestyret. Havde interessen været større, end den er, ville dette evige tovtrækkeri på Christiansborg aldrig kunne have fundet sted. Den gamle sandhed om, at et folk har den regering, det fortjener, har stadig gyldighed.

Udover optagetheden af landets politiske spil er jeg engageret i mit arbejde som medlem af DET ETISKE RÅD. Her er vi meget optagne af at diskutere, om der bør sættes en grænse for den lægevidenskabelige forskning. Grænsen må i hvert fald trækkes der, hvor menneskeværdigheden trues.

På vor gamle skole går alt i god gænge. Her finder en dygtig, tidssvarende undervisning sted, og modernisering og nybygning

gør, at skolen er intakt og på højde med, hvad man kan forlange af en virkelig god ungdomsskole. Alle elevpladser er da også besat, både i fri- og efterskolen. Overalt har man forstået at indrette gode, hyggelige opholdsrum. Dette, samt et varmt og trygt miljø, gør Ringe Fri- og Efterskole til en god og eftertragtet skole. Det må glæde os alle, der holder af stedet.

Men udover selve skolen er det af største betydning, at vi, som har oplevet så meget der, holder sammen og står bag den.

Kendetegnet på, at vi står bag skolen, er at møde op ved det årlige elevmøde. Udover at mødes med gamle venner er det dejligt at følge udviklingen på skolen.

På elevmødedagen vil vi gentage at indbyde 25 års-jubilarene til morgenkaffe hos os på Esketoften 8 i Ringe, kl. 10.00. Hvis I vil glæde os med et sådant besøg, vil I så ikke tilmelde jer til skolen sammen med jeres svar på skolens indbydelse til jubilæumsfrokosten?

Flere af jer gamle elever har forespurgt mig, om vi ikke skulle arrangere en tur til Norge i forbindelse med elevmødet. Det vil jeg da gerne arrangere og deltage i.

Hvis I har lyst til en uges tur til Norge umiddelbart efter elevmødet, så skriv hurtigst muligt til mig derom, så vi kan se, hvor stor interessen er, og i givet fald få turen tilrettelagt så tidligt, at I kan modtage program i god tid før elevmødet.

Tak for alle jeres venlige hilsener til os i årets løb. På gensyn!

Venlig hilsen

Kirsten og Gunnar Kjær

Er de nordiske myter andet og mere end blot gode historier

Er de nordiske myter andet og mere end blot gode historier

- det nordiske mytologiske univers
- hvad er en myte
- heltene i universet – spejlbilleder og forbilleder
- er de nordiske myter slidt

En ændret samfundsstruktur (industrialisering, ligestilling, 60'ers oprør o.s.v.) gør os rodløse. Tidligere (i den huskede tid) var der traditioner og ritualer i ethvert hjem. Sagt på nudansk »det kørte bare«. Man diskuterede ikke opvask, blevask, bilvask, indkøb, børnehentning og aftenskoletilbud. I dag er der stort set ikke en ting, der er for lille at slås om (ikke fordi man vil, men fordi tidspresset ikke giver overskud til at finde ud af det på en god måde). Alt problematiseres, og derfor vokser vi lettere fra hinanden (det har nu også andre årsager), vi skilles og vore børn higer og søger. Derfor, tror jeg, har alt, hvad der, også blot for et lille øjeblik, kan give identitet og sammenhæng, uanede muligheder. Jeg tænker her naturligvis på myter, eventyr og sange, men meget andet finder indpas og er mere oppe i tiden, f.eks. nyreligiøse bevægelser, østasiatisk tankegang, alternative »ditten og datten«, ja der er i tusindvis af tilbud hver eneste dag.

Når vi rydder ud derhjemme, ryger der af og til noget med ud, vi kommer til at savne ganske frygteligt. Jeg tror, vi nogen steder er kommet til at smide myterne ud, og nu savner vi dem ganske frygteligt.

I 1242 døde Snorre Sturlasson, en islandsk krønikeskriver, der nedskrev den norske og islandske edda. I den gemmer sig historierne om Odin og Thor. Sæmund Sigfússon, der levede lidt før, nemlig fra 1056 til 1133, nedskrev Vølvens Spådom og Havamål. To gamle myter, der ligeledes fortæller om den gamle gudeverden.

I begyndelsen var der intet. Det fortælles på følgende måde i Vølvens Spådom:

I tidernes morgen var intet til ej sand eller sø eller svale bølger. Der fandtes ej jord eller himmel foroven der var Ginnungagap af græs var der intet til.

Før jorden blev til fandtes Nifelheim, tågeverdenen og mod syd fandtes Muspelheim, den lysende, flammende himmelegn. Fra hvert af de to steder kom to mægtige elve. Der,

hvor de mødtes, i Ginnungagap, var der ikke koldt og ikke varmt, ikke vådt og ikke tørt, men fugtig grøde. Her opstod jætten Ymer, over hans hoved stod koen Audhumla. Ymer fik mælk fra Audhumla, og Audhumla slikkede på de salte isbjerge. Den første dag kom der et menneskehår, den anden dag et menneskehoved, og den tredje dag kom det første menneskelige væsen til syne. Det var en stor og smuk mand, der blev kaldt Bure. Han giftede sig med en jættes datter, nemlig Bestla, og de blev forældre til tre børn, Odin, Vile og Ve, de tre første aser. De bliver også menneskeslægstens stamfædre.

Men først slår de Ymer ihjel, de slæber ham ud i Ginnungagap, og her omskapes han til det, vi forstår ved verden.

Blodet flyder og bliver til hav.

Kødet bliver til jorden.

Knoglerne bliver til bjergkæder til værn mod havet.

Tænder og bensplinter bliver til sten (ur).

Hjerneskalen omskapes til himlen.

Hjernen bliver til skyerne.

Gnister fra Muspelheim er stjernerne.

Der er smukke fortællinger om, hvorledes Sol og Måne, Nat og Dag opstår.

De første mennesker skabes ved en tilfældighed eller... Odin, Vi-

le og Ve vandrer langs stranden. Her ser de nogle store smukke stykker træ. Lad os skabe noget smukt, og det blev Ask og Embla.

Til menneskene bygger de Midgård af Ymers øjenvipper og – bryn. Midgård bliver bygget lige midt i det hele. Rundt om Midgård er Udgård. Her bor jætter, rímturser og vaner.

Til sig selv indretter guderne lige midt i Midgård, på en stor top, Asgård. Her kan de skue ud over det hele, styre begivenhedernes gang. Bindeleddet mellem Asgård og Midgård er Bifrost, Regnbuen.

Der er flere helligsteder i Midgård, det helligste er det store asketræ Yggdrasil. Rødderne drikker næring fra kilder i Ginnungagap, (Mimers Brønd) i Niflheim og fra Urds Brønd. Ved denne sidste brønd bor de tre norner, Urd, Verdande og Skuld. De spinder livstråde for hvert enkelt menneske og bestemmer deres liv og skæbne.

I træet bor 4 hjorte, der bider de nye skud, altså er en trussel mod træet. Nidhug, slangen, gnaver dets rod.

I toppen bor en ørn, som ved mange ting, og egeret Ratatosk er budbringer og bærer såvel sandheder som avindsord mellem ørnen og Nidhug.

Og det her er skabelsesberetningen, der næsten røg med ud under den store oprydning. Her gengivet i en yderst enkel version.

Mennesket blev altså sat i altets centrum, kun Ragnarok, kaos, var en trussel. Her var skuepladsen for historierne om Odin og Thor, og alle de andre guder... Det var en slags gudekollektiv, hvor guderne opfattedes som styrende, rådende og bindende. Deres verden var selvskab og fandt spejlbillede i menneskeverdenen. Livets grundmønster var guddomsskab, skæbnebeseglet og ufravigeligt.

Selv om guderne opfattedes kollektivt, kunne man godt knyttes

til blot en enkelt. (Dette er måske en ledetråd til, hvorfor kun myterne holdt, og Odin og Thor ikke holdt overfor kristendommen).

Dette kollektiv af guder satte på trods af, og på grund af, ovennævnte, både slægts- og samfundsliv i rammer, gav det mening og orden.

Når vi med vores fornuft hører disse fortællinger og skal omsætte dem via det, vi har fælles, nemlig vores ord, vores sprog, slår det ikke til. Hvis vi ord for ord tager det, der bliver sagt for pålydende, kan vi nok blive enige om, at det lyder både overdrevent og til tider usandt.

Hvis vi med hele vor opfattelsesevne skal omsætte fortællingerne, må vi omsætte hele dramaet, og herved opstår symbolsproget, billeder, og her bliver myterne levende. Denne evne ejer børn i langt højere grad end vi voksne, endskønt det ganske givet også har været almindeligt blandt alle.

Men hvad er det nu, det her med myterne, hvordan skal det så forstås? Hvis vi beskriver begrebet med fornuften, kan vi passende se på fremmedordbogens definition: En myte er et litterært prosastykke, der bygger på erindringsstof og naturindtryk, og som er båret af en poetisk følelse af noget universelt, en dyb helhedsopfattelse, der adskiller det fra en registrerende skildring, et fortællingsbillede af sjælelig oplevelse.

Vil vi gå lidt dybere i os selv for at forstå begrebet, så er flg. definition en mulighed: Myten er ikke en forklaring, der tjener til at tilfredsstille en videnskabelig interesse, men en fortællende gengivelse af en oprindelig virkelighed, fortalt for at tilfredsstille dybe religiøse længsler og moralske behov. (Branislaw Malinowski).

Prøver vi at anvende symbolsprog for at definere begrebet, er flg. en mulig definition: En myte er et forsøg på at skabe mening i en meningsløs verden. Myterne er fortællende strukturer, der giver vores liv betydning. Myterne er som bjælkerne i et hus, ikke synlige udefra, men selve den struktur, der holder huset sammen, så vi mennesker kan bo i det. – Det er gennem myterne, at menneskene løftes ud af deres fangenskab i det almindelige, erhverver magtfulde visioner om fremtiden og realiserer disse visioner (Peter Berger).

Går man dybere ind i ovennævnte definitioner, kan man spørge sig selv, hvad VI kan bruge myter til i vores tid. Her har jeg nogle bud, hentet ud fra mit arbejde med myterne, fra mit job som efter-skolelærer og fra mit liv som menneske i mere end fyrre år.

Myterne giver os fornemmelse af identitet (der har levet nogle før, der lige som jeg...) og fællesskab. Når vi brændende forsvarer det, der er vores, er det ud fra en tro på, at det har værdi, at det er med til at knytte bånd i form af sociale interesser.

I en tid, hvor det er lidt svært at få øje på moralen, er myterne med til at understøtte vore værdinormer, så der er behov for dem mere end nogensinde. Sidst, men ikke mindst er myten med til at give os forståelse for skabelsen. Det at vi i det hele taget ER til, at der ER svar på vor evige søgen efter en mening med livet.

Antager vi, at vi kan leve uden myter (der er vi måske på vej hen), tror jeg, vi bliver rodløse. Vi har ingen forbindelse til fortiden, eller til det liv, der skal komme. Vi har ingen mytiske erindringer, der dukker op, når vi er i vanskeligheder, ingen trang til at opleve i helheder.

Du er lukket inde
i et liv
du har valgt
ej at erindre

Tabet af myten giver efter min mening altså historisk hunger og en klyngen til hvad som helst, blot det er antydning af et ståsted. (Grobund for de nyreligiøse bevægelser o.s.v. som tidligere nævnt).

Vi har brug for at hente forbilleder, der er hentet ud af en sammenhæng, ellers har vores liv jo heller ingen sammenhæng. Mange af de forbilleder vi henter i vores tid, er øjebliksbilleder fra film, video, musik. De er in ganske kort tid, så er de glemt. Det kan vi ikke bygge en tilværelse op på.

Det er vigtigt, tror jeg, at myterne fortælles og ikke læses. Det er naturligvis godt, at myterne er blevet nedskrevet på papir, så vi er sikre på, at de huskes. (Egentlig ville vi nok være bedre til at huske og til at fortælle, hvis de ikke var, men denne betragtning har ingen hold i vores fortravlede tid). At fortælle myterne betyder, at vi tolker dem, giver vores bud på deres betydning, og hermed sker en

helt naturlig tilpasning til tiden. Når historierne skrives, læses (høres på bånd) er vi tilbøjelige til at forstå dem med vores fornuft, og derved går det vigtigste tabt, nemlig at vi forstår dem i vores billedverden, vores erindring, hvor de bliver til erfaringer. Talesproget er mere mytisk end skriftsproget.

Når vore nordiske myter har overlevet kristendommens komme, tror jeg udelukkende, det skyldes, at de i sig bærer vore erindringer, fra vores fælles fortid her i norden. De rummer et handlingsmønster, vi har let ved at genkende, fordi det rummer vort særpræg.

Åh, lad mig tage del i det usynlige kor
af udødelige døde, som lever igen
i sind, der forbedres ved deres nærvær: lever
i pulsen, der røres til gavmildhed,
i retskafne, dristige handlinger, i foragten
for ynkelige mål, som ender i jeget,
i ædle tanker, der gennemborer natten
som stjerner,
og med deres milde vedholdenhed
opmuntrer menneskers søgen
mod de store spørgsmål.
Sådan er det himmelsk at leve:
At skabe udødelig musik i verden.
»Gordon Eliot«.

Ja, de nordiske myter lever forhåbentlig i bedste velgående.

Jeg håber, I alle har det godt og sender jer mine varmeste hilsner.
Irene (og Karen, Anne og Ole)

Tværs over et par generationskløfter

Sidst i oktober deltog vi i Ringe Fri- og Efterskoles højskoleweek-end, der afholdtes for elever og forældre til både fri- og efterskoleelever.

Der var ca. 20 spændende aktiviteter, vi kunne tilmelde os, men vi valgte »Etik og genteknologi«, vel vidende, det var et svært emne. Deltagerne blev inddelt i grupper, som så i løbet af weekenden skulle beskæftige sig med det emne, de havde valgt.

På vores hold var der 2 gruppeledere og 8-9 deltagere. Efter kaffen lørdag fik vi forelagt en »dagsorden«. Vi så på hinanden og tænkte nok hver for sig: »Ak og ve – hvordan skal det dog gå?«.

»Klassen« bestod nemlig af:

Gunnar Kjær: som netop har rundet de 70 år.

Anders Walther: svær at placere, rent aldersmæssigt, han er både lærer/legekammerat med eleverne – men han er også nybagt far – altså står han med et ben i hver lejr.

Birgit: vil ikke sige, hvor gammel hun er, kun, at der står 1936 på dåbsattesten.

Signe og Donna: 15 og 16 år, elever på Ringe Efterskole.

Donnas lillesøster.

Desuden 4-5 »middelalderlige« forældre til henholdsvis fri- eller efterskoleelever, + + 40 år.

Efter oplægget så vi hinanden lidt an. Kunne vi i det hele taget kommunikere?

Men det viste sig hurtigt, at samtlige havde deres egen mening om tingene – og *alle* turde give udtryk for den!

»Dagsordenen« blev ikke fulgt slavisk, men vi fik diskuteret mange spændende ting:

Dødskriteriet
AIDS
Gentransplantationer/genkortlægning
Ægtransplantationer
o.m.a.

»Dagsordenen« blev i stedet indfaldsvinklen til diskussioner, som ikke stoppede i »ryge/strække-ben-pauserne«. Vi fortsatte i frikvartererne.

Konklusionen blev i vores tilfælde, at vi i grunden havde ens synspunkter om mange ting, selv om vi udtrykte os forskelligt. Og at vi egentlig har meget at sige hinanden, tværs over generationskøfterne. Vi har senere snakket om, at vi følte os som jævnaldrende.

Der blev sat mange tanker i sving i løbet af weekenden, tanker, som vi kan arbejde videre med.

Derfor, med adresse til forældregenerationen: Prøv at *lytte* til jeres børn!

Og til de unge: Giv jer tid til at *tale* med jeres forældre – (måske er de ikke *helt* så »åndssvage«, som I tror).

Signe, elev, 16 år. *Donna, elev, 15 år.* *Birgit, sekretær, x år.*

Den, der ikke tør vælge...

Når dette års elevskrift udkommer, er kommunevalget overstået, men her i starten af november, hvor indlæggene skrives, er valgkampen på sit højeste.

Mange af jer elever, der forlader os her til sommer, skal om ganske få år sætte det første kryds. Og mange af vores gamle elever har netop i år (forhåbentlig) sat deres første kryds.

Jeg ved fra adskillige samtaler og diskussioner, at I har meget svært ved at engagere jer i den politiske debat: »Politik er kedeligt« – »Politikerne taler i et sprog vi ikke forstår« – »I aviserne læser vi kun fjernsynsprogrammerne« o.s.v.

Som lærere er det vores opgave at opmuntre jer til at interessere jer for, hvad der sker i vores samfund. Men i disse dage hvor vi følger valgkampen og oplever, hvordan amerikanske tilstande har nået os, forstår jeg godt, at det kan være svært at finde ud af, hvad man skal tro på. Men det *er* utrolig vigtigt at deltage i samfundslivet og ikke bare blive tilskuer.

De mange farvestrålende brochurer, som vi får ind ad døren, valgplakater med det ene tillidsvækkende ansigt efter det andet samt de mange annoncer i aviserne med opfordring til at sætte kryds fra A-Z har vi altid været vant til. Men importen af den amerikanske personfokusering kommer klart til udtryk bl.a. i Odense, hvor interessen for, hvorfor den ene borgmestercandidat ikke kunne/ville mødes med den anden, har fået stor medieopmærksomhed. Da de så endelig mødtes, var det iflg. Stiftstidende til en værtshus-DUEL på »Franck A«, og avisen valgte at bringe et billede af de to kandidater i færd med at lægge arm.

I samme uge mødtes landets Poul og Uffe med det danske folk i et elektronisk forsamlingshus i TV2. Inden udsendelsen blev flere personer interviewet, og ordvalget var det samme: »Hvem tror du vinder denne DUEL?«. Tankevækkende var ordvalget – jeg havde i min naivitet troet, at udsendelsen skulle vise en DEBAT mellem to danske toppolitikere – men også de adspurgtes svar var tankevækkende. Langt de fleste begrundede nemlig deres valg af »en

vinder« i vedkommendes kropssprog og evne til at udtrykke sig. Også her havde jeg skudt forbi, idet jeg antog, at kandidaternes evne til at kunne argumentere for deres holdninger var det centrale.

At det er måden holdninger udtrykkes på, som har betydning, langt mere end selve holdningen fik vi bekræftet i radioavisen den efterfølgende morgen, hvor en valgforsker konkluderede, at statsministeren havde vundet aftenens slag, fordi han havde været den bedste kommunikator.

Selv om det måske er fremtiden, at valgkampen består af tvekampe, at valgkampen foregår på TV, og at kropssproget har større betydning end holdningerne, så vil ORDENE altid eksistere.

Men hvilke ord bliver så brugt i valgannoncerne og på valgplakaterne? Kan vi bruge disse ord, når vi skal afgøre hvor vi skal sætte krydset? Ikke mange udsagn i annoncerne og på plakaterne kan klare en banalitetstest! Når man banalitetstester et udsagn, vender man udsagnet til det modsatte. Hvis det modsatte udsagn giver mening, d.v.s hvis nogen kunne finde på at indtage dette standpunkt, så er det oprindelige udsagn eller standpunkt ikke banalt.

Vinter i november

Men hvis der med det modsatte fremkommer en meningsløs sætning er det første udsagn banalt og ubrugeligt.

Her er et par eksempler fra den lokale valgkamp:

Liste Q vil kæmpe for et godt sundhedsvæsen
sikre veje
et godt miljø

Hvis vi vender udsagnene om, skal man kunne finde en lokalpolitiker, som vil gå til valg på flg.:

et dårligt sundhedsvæsen
usikre veje
et dårligt miljø!!!

Liste A mener, at vi skal have plads til kultur for alle – ja, hvem ville dog sige, at der kun skulle være kultur for nogle få?

Prøv selv at vende:

– en anstændig og værdig tilværelse for alle
eller
– mennesket fremfor systemet!

Men test ikke vores julehilsen!

*I ønskes alle en glædelig jul og et godt nytår af:
Nina, Ida, Esben, Poul og Anni*

Lad os hjælpe nu

Mange af vores tidligere elever har stiftet bekendtskab med Brugsens medlemsblad Samvirke. Vi bruger det i undervisningen, fordi det bringer mange gode artikler, og billedematerialet er oftest af høj kvalitet.

Decemhernummeret i år er ingen undtagelse. Jeg har læst en artikel med overskriften »Den tidsindstillede bombe« skrevet af Hans Kornø Rasmussen. De tilhørende billeder viser, at bomben er levende; der er nemlig tale om overbefolkning på jorden. Der er to forklaringer, som handler om den løbske befolkningstilvækst. Den ene forklaring går ud på, at fødselstallet stiger, hvis der bliver social nød. Hvis man er fattig og lever i et samfund med stor børnedødelighed, får man mange børn for at sikre sig i sin alderdom. Den anden forklaring er stik modsat, for den går ud på, at befolkningstilvæksten er skyld i samfundets sociale problemer. Begge holdninger har mange tilhængere, og uanset hvad man mener, kan alle blive enige om, at vi bliver nødt til at tage problemet alvorligt og gøre noget ved det, inden vi virkelig er blevet for mange.

Vi i Danmark skal ikke til at lære om familieplanlægning. Der er stort set ikke blevet flere danskere, siden jeg gik i skole, medens jordens befolkningstal er blevet mere end fordoblet. Hvorfor skal vi så interessere os for problemer, som er langt væk fra den danske grænse?

Naturligvis skal vi interessere os for jordens problemer, for vi kan ikke i fremtiden lukke os inde og have nok i os selv. Hele jordens økologiske miljø vil tage skade af en fortsat overbefolkning, og en yderligere umenneskelig fattigdom vil udløse en folkevandring til vores rige del af verden. Det er os i den rige del af verden, der må tage initiativ til en mere retfærdig fordeling af rigdommene. For som forfatteren skriver: »Flytter ressourcerne ikke hen til de områder, hvor fattigdommen er, så flytter de fattige derhen, hvor mulighederne er.

Og hertil hører Danmark«.

Vi kan altså beslutte os for at hjælpe den fattige del af jordens

befolkning til et mere anstændigt liv, fordi vi synes, det er det mest retfærdige, men vi kan også arbejde på en løsning af problemet af rent egoistiske grunde. Lad os begynde med at fastholde den traditionelle danske holdning, som i min bevidsthed stadig står for tolerance, omsorg og omtanke.

Jeg holder af den jord, jeg går på.
Har aldrig bekymret mig om, hvor jeg kunne være.
Men bag skønhed og tryghed
sidder egoismens grimme fjæs parat.

Du har en naturlig ret til den jord, du går på
alt må du bruge og tage i besiddelse,
når blot du husker ydmyghed for det levende kredsløb
som indeholder både planter, dyr og mennesker.

Du har en naturlig ret til den jord, du går på
alt må du udfolde dig på og bruge,
når blot du husker, at intet stykke land
er mere værd end dit blod.

Du har en naturlig ret til den jord, du går på.
Men hvem har bildt dig ind, at der var ta' selv land
der hvor naturfolk levede i et med jorden, vandet og himlen

Du har en naturlig ret til den jord, du går på.
Men hvem har bildt dig ind, at du ejer noget som helst
mere end det menneske, du tror er dig underlegen.

*Årsskriftets læsere ønskes en glædelig jul og et godt nytår.
Jacob, Stine, Robert og Herdis Hune-Rasmussen*

Estland

Sammen med 12 andre lærere fra midtfyn var jeg i efterårsferien i Estland for bl.a. at se på det estiske skolesystem, men selvfølgelig også andre forhold i landet.

Landet er blevet en selvstændig stat efter mere end 45 års russisk overherredømme. Landet består derfor af to befolkningsgrupper, nemlig estere og russere, og dermed har de også to sprog. Mange russere er blevet sendt til landet i årenes løb, fordi de fik at vide, at der var brug for dem i Estland, mens esterne ikke var i tvivl om, at de kunne tingene selv, og derfor har betragtet det som en politisk russificering af Estland. Alle estere skulle således også kunne tale russisk, da alle officielle instanser, bl.a. kontorer og læger, var russisktalende. Derimod har det ikke været nødvendigt for russerne at lære sig estisk.

Nu er situationen imidlertid ændret drastisk. Estisk er blevet det officielle sprog i skoler og på alle offentlige kontorer. Men en tredjedel af befolkningen er russisk, og kun meget få af dem taler estisk. Regeringen har nu sat som ultimatum, at for at bestride en offentlig stilling skal man inden fire år have lært estisk, men problemet er ikke løst dermed, for alt er delt i landet; der findes russiske skoler og der findes estiske skoler og kun i meget ringe grad blandes børnene. Endvidere bor de to befolkningsgrupper i forskellige områder i den samme by, og de har forskellige sportsklubber, foreninger o.s.v. Håbet ligger i, som nogle af de unge derovre udtrykker det, at man vokser sig fra det, da det mest er de voksne, der holder fast i delingen. Desuden har russerne det problem, at de i øjeblikket ikke reelt har noget at vende tilbage til.

At leve under en stat, der ønsker at præge befolkningen i den grad, som det var tilfældet med Sovjetunionen, kan gøre det vanskeligt at bevare sin egen kultur og identitet intakt. Men det er i forbløffende høj grad lykkedes for esterne.

Gennem sange kan man udtrykke følelser, man ellers kan have svært ved at sige. Man får hele ord i munden, som forklarer noget om, hvem man er, hvad der før er tænkt af tanker, hvad man sætter

pris på ved landet, naturen og menneskene. Sangen er i høj grad en kulturformidler, som binder de forskellige generationer sammen og fortæller og indeholder noget af den fælles identitet, man har som et folk.

Censur kan man udøve over for noget, der er på tryk, men ikke over for en sang, man kan udenad. Og netop dette har været en væsentlig ting for esterne. De kan de fleste af deres sange udenad og bruger dem flittigt. Der afholdes med jævne mellemrum sang-festivaler, som varer flere dage, og hvor man synger for hinanden. I skolerne synger man meget. Man har kor for de små, for de store, for drengene og for pigerne. For dem er det naturligt, og de har ikke behov for en bestemt påklædning, frisure, attituder, lysshow eller kæmpeforstærkning for at trænge igennem med deres budskab. Rent melodisk var det påfaldende, hvor tæt de ligger op af vores sangtradition.

Også på sagn, myter og andre fortællinger fandt vi, at vi har meget tilfælles med esterne. Mange af de fortællinger, som knytter sig til bestemte steder, personer og landets historie, minder meget om vore egne. Og dermed opdagede vi så også, at vor humor havde meget tilfælles med esternes.

Spændende bliver det at se, hvordan de vil tackle den næste trussel: satellit-tv programmerne, som i øjeblikket kører i døgndrift overalt i landet.

Det er tankevækkende for os at opleve, at nogle af de ting vi betragter som i bedste fald lidt hyggelige, er de ingredienser, der for et folk har været kulturbærende og været stærkt medvirkende til, at kulturen har overlevet under vanskelige betingelser.

Den russiske stat har påført den estiske befolkning store smerter og tab gennem udryddelser og frihedsberøvelse, og det er afgørende for forholdet de to befolkningsgrupper imellem. Men det skal også nævnes, at der er forhold, som er oprettet under dette system, som er yderst velfungerende i dag. Ungdomsklubber og ungdomsskoler er veludbyggede og tilbyder mindst lige så gode forhold som vore egne, men ofte på et højere niveau. Den offentlige transport i de store byer er meget veludbygget og faktisk gratis at benytte, og en række andre forhold burde trækkes frem i disse tider, hvor man tror, at alt, hvad der lå øst for Berlinmuren, var af det onde.

Det bliver spændende at se i de kommende år, hvor stor forståel-

se esterne formår at give det russiske mindretal, og hvordan esterne vil overvinde alle de vanskeligheder, de selvfølgelig står over for som ny stat.

Finn

DECEMBER

Tar du ting med det onde,
så støder du snart på grund;
tar du ting med det gode,
med hjerte og barnemund,
så følger dig hele verden,
selv den arrigste lille hund.

H. C. Andersen

De bedste ønsker om en god jul og et godt nytår.

Astrid Hansen

Estland

Dansk Friskoleforenings Fynsafdeling var i efterårsferien inviteret på en studietur til Estland. Sammen med 7 andre friskolefolk deltog Marianne, Svend, Finn, Anita og jeg i turen. Den var tilrettelagt af en gruppe estiske håndarbejds lærere, som havde været friskoleforeningens gæster i foråret. De havde lagt et godt, varieret program for hele turen, så det var både spændende og lærerigt at deltage i arrangementerne, hvor vi mødte og fik talt med mange forskellige og interessante mennesker.

Ikke mindst fik vi diskuteret skoleforhold, og i den forbindelse blev de økonomiske problemer tit nævnt, men ikke diskuteret ret meget, for det førte ligesom ikke til noget at gøre det. Derfor er det mindre interessant at beskæftige sig med her. Dog er det interessant at vide, at en estisk lærer får fra 800-1200 estiske kroner om måneden. Det svarer til ca. 400-600 danske kroner. Da intet er specielt billigt i landet, er det ikke svært at forstå, at esterne har meget lidt at gøre med i det daglige.

Derimod blev der diskuteret, når det drejede sig om de estiske russere, som udgør 40% af befolkningen.

Det er et meget kompliceret problem. Vor vært Helves mand, Arne, sagde: »For at forstå mange ting er det godt at kende historien, som i Estland kan deles i 7 perioder:

1. Den danske	1219-1346
2. Den tyske (Hanseforbundet)	1346-1560
3. Den svenske	1560-1710
4. Den russiske	1710-1917
5. Den estiske	1919-1939
6. 2. Verdenskrig	1939-1945
7. Den sovjetiske	1944-1991
og nu	199-

Som du ser, kun lidt estisk og meget andet«. Især sovjetperioden kan få esterne op på mærkerne. De har oplevet den på egen sjæl og krop.

Kan vi danske overhovedet forstå dybden og bredden i det, der skete under Stalintidens udrensninger og tvangsflytninger? Hvad skete der egentlig og hvorfor?

Opfordringerne til »menige« russere om at »søge« ud i republikkerne, så disse blev russificerede – eller hvad man ellers gjorde fra centralt hold i Moskva for at »styre« republikkerne.

Hvad betød det for de etniske minoritetsgrupper i Sovjetunionen, da Bresjnev i 1978 indførte loven om russisk modersmålsundervisning i alle Unionens skoler? Altså forbud mod at undervise i enkeltområdernes sprog. Spørgsmål er der nok af; men svar – det er straks sværere.

Måske kan man med en af esternes humoristiske anekdoter give noget af et svar. En aften havde Anita og jeg været på »Krabbi Bar« sammen med vore værter Helve og Arne. På vej hjem kom vi forbi et stort monumentalt skrummel af et 3-etagers hus, som helt dominerede gadebilledet. Arne skubbede os ind i en port overfor og bad os om at se godt på huset, for det var Tallins højeste hus. Mens vi stod og så på huset, fortalte Arne anekdoter om amerikaneren og franskmanden, som for nogle år siden var på besøg i byen. De fulgtes med en ester, som, da de spurgte, svarede: »Det er Tallins højeste hus«. »Nej, så skulle du se Empire State Building i New York. Fra toppen af den kan man se ud over hele New York og længere endnu«. »Ja, eller Eiffeltårnet«, faldt franskmanden ind, »derfra kan man se ud over hele Paris«. »Uh-hu«, sagde esteren med gru i stemmen, »fra kælderens i huset der, kan man se helt til Sibirien«. (Vi stod overfor det tidligere KGB-hovedkvarter i Estland!). En anden mindre barsk anekdote fortæller også noget om esterne. Ved selvstændighedsfesten i 1991 blev et par finske gæster spurgt om forskellen på estere og finner. Den ene svarede: »Den er ikke stor, 80 km og ca. 50 år«. (Der er 80 km til Finland og Estland var under Sovjetstyre i ca. 50 år).

Esterne er stolte af deres sprog. De mener selv, at det er et af verdens bedste syngesprog. Derfor synger de gerne, og der afholdes hvert år kor- og sangstævner, som vi holder gymnastikstævner. Sangen er en vigtig del af deres kultur, og de kulturbærende og musiske fag har høj prioritet i undervisningen. Der kan ikke herske tvivl om, at netop sangen har været med til at bevare kulturen og

sproget i Estland. Sproget ligner finsk, og esterne kan med god vilje forstå finsk. Det minder også om ungarsk.

Estisk er et meget svært sprog at lære, da det har 12 kasus, d.v.s. 12 bøjningsformer for navneord, stedord og fald. Dette gør det estiske sprog til et stort problem for de estiske russere, hvor en ny lov forlanger, at de skal kunne mindst 1500 estiske ord, så de kan klare den mest elementære samtale på estisk, ellers kan de ikke få estisk statsborgerskab, uanset hvor længe de har været i landet. Det lyder voldsomt; men i det store hele er det tilfældet. Ingen russere i Estland havde tidligere følt sig kaldet til, eller troet det nødvendigt, at lære estisk. De havde egentlig ingen behov for det, for det officielle sprog var jo russisk og de var jo »bare« kommet til at bo et sted i Sovjetunionen og havde nu deres hjem og tilhørsforhold der, hvor man fra officielt hold havde ønsket det. Og indtil 1991 havde sprog ikke været noget problem for dem. Men nu – nu er de som russere uønskede i Estland – og i det tidligere Sovjetunionen hører de ikke til.

Sprogproblemerne er store og komplicerede. Det drejer sig om menneskerettigheder for russerne, og esterne mener ikke, at de kan føle sig trygge med så mange »fremmede« indenfor landets grænser.

Uden erkendelse af problemernes mangartethed, kan man ikke opnå tilfredsstillende løsninger. Det er for Estland, som for alle lande, der har minoritetsgrupper i befolkningen vigtigt, at man vil handle med omtanke og vilje til at forstå og respektere – også minoritetsgruppernes ret til at have en menneskeværdig tilværelse, at være anderledes og at kunne føle tryghed, hvor de end måtte være – også i Danmark.

Jens Peder

SØREN ANDERSEN LANGESKOV LAILA AUGUSTINUS ØRBEK ZENIA AUGUSTSSON NYBORG JANE BACHMANN ODENSE RANDI BACHMANN ODENSE JANNIE BECKER SØNDERBORG TINA S. BEHREND ODENSE DITTE BRIDZUS SKARUP TOMMY BONDE FRBRUP BERT BORCHERT-JHR. EJBY JOHNNY BRUJN OTTERUP JOAKIM BULL STENSTRUP KARINA CHRILISEN FARRÉ ANNE-LENE CHRISTENSEN LØGUMKLOSTER KENT H. CHRISTENSEN STØENSE LINDA CHRISTENSEN MUNKEBO MAKEN MARIE DUUS SVENDBORG LISA DYBTVED KALUNDBORG

STINE EBBEHJØJ ESKEDJERG KATHRINE ELERSEN VEMMELEV MARLENE ESKESEN GELSTED KIM FLENGEL ODENSE RIKKE FRANDSEN BØGENSE JENS FREJENSBERG ODENSE BOLETTE P. GRAAE RUNGSTED KYST METTE GREVE ODENSE MICHAEL GREVE ODENSE NICK HAAKONSEN NESTVED HENRIK V. HALKJÆR SØNDERSDØR DORTE HANSEN VARMARK HANNE HANSEN GRØNLAND HEDI HANSEN ODENSE JACOB BECH HANSEN NYBORG JENS DREIER HANSEN GUDERUP DANIELLE HANSEN ODENSE KRISTINA L. HANSEN ODENSE

KRISTINA L. HANSEN AGARD METTE B. HANSEN ODENSE STINE HANSEN KERTEMINDE STEFFEN ANDERSEN ANNY BJERGE ANDERS W. CARLSSON JENS PEDER CHRISTENSEN ELSEMARIE DAM FINN LARSEN ANNE GLENT-MADSEN ASTRID HANSEN HERDIS HUNE-RASMUSSEN GITTE ELBÆK LARS LÆNGAARD ASGER MADSEN TITICA HANSEN GLAMSBJERG TOMMY HANSEN MUNKEBO TINA HARDER ODENSE

MALENE HEDEMAND ODENSE TINE HENRIKSEN ODENSE THOMAS HØLST RIBE BENTE MOUSTEN POUL PEDERSEN LISELOTTE SVANE JØRN MATHESSEN IRENE RYGAARD OLSEN AAGE PEDERSEN HANS PEDERSEN POUL ERIK NIELSEN MARTIN HØEGSBERG OTTERUP CHRISTINA H. JENSEN VEJLE KENT E. JENSEN Ø. SNEDE

KIM JENSEN RANTZAUSMINDE TINE JENSEN STENSTRUP GITTE NIELSEN ANE TORBORG HANSEN KRISTEN HENRIKSEN SOLVEIG BØDKER KIRSTINE VILLADSEN KAREN JERVELUND HELLE PEDERSEN ANNI SIMONSEN GUNNAR JOHANSEN BIRGIT AAGAARD KENT JEPPESEN LANGESKOV MICHAEL R. JOHANNISSON ODENSE

MIKAEL JOHANSEN ODENSE WICKY JOHANSEN ODENSE KENNETH JUEL-WERNISKJ SVENDBORG CLAUDE JØRGENSEN EJBY ANITTA KJÆR ØDIS BRAMGRUP LOUISE KNUDSEN FAABORG LOUISE N. KRISTENSEN GRINDSTED METTE KRISTENSEN GLUMSØ SØREN KRISTENSEN ELLINGE METTE MUNCH MADSEN KALUNDBORG MICHAEL MADSEN MARSLEV CAMILLA MATHESSEN GUDBJERG XUAN HUONG NGUYEN SVENDBORG JACK M. NIELSEN ODENSE LASSE NIELSEN AUGUSTENBORG LONE NIELSEN ODENSE METTE NIELSEN GLAMSBJERG NIELS E. S. NIELSEN ODENSE

THOMAS BØ NIELSEN SVENDBORG MARTIN NILSSON ODENSE ANJA S. NØRGAARD GLAMSBJERG KRISTINA ØKSEN VEJLE KREN ØLSEN NØGE LARS ØRTVED NR. AABY IBEN PEDERSEN ODENSE JESPER B. PEDERSEN SØNDERBORG LOTTE PEDERSEN V. SKERNINGE MORTEN PEDERSEN BILLUND PIA PEDERSEN ODENSE RANDI S. PEDERSEN ØSLEV RAMESH PERINPAM NYBORG BO D. PETERSEN KALUNDBORG QUOC VUONG PHAM SVENDBORG PHUC HONG PHAM SVENDBORG THOMAS PIOTROWSKY OTTERUP JACOB POULSEN KALVENHAVE

SUSANNE POULSEN BRENDERUP KATHRINE PUCK ODENSE KASPER RASMUSSEN ODENSE LOUISE RASMUSSEN ODENSE ROBIN RIDDERTOFT STENSTRUP MARIA SCHMIDT HILLERØD HANNE SKITT VØJENS JOE STORGAARD ODENSE PETER SØRENSEN ODENSE CAMILLA THOMSEN SLAGELSE NINA TJERRILD ODENSE SØREN UDENSEN ODENSE ANETTE UGLEBJERG STENSTRUP KIM WAGNER NYBORG EVA WAHL STENSTRUP DORRIT WANNER TÅRUP BJØRN L. WILS ODENSE

RINGE FRI- OG EFTERSKOLE 1992 - 1993

Adventskransen

Velkommen grønne adventskrans
med dine lys så hvide,
de har så mild en højtidsglans,
nu er det advents tide.
Det første lys vi tænder,
se blot hvor klart det brænder,
fortæller os, at tiden går,
og julen snart vi når.

Alle medarbejdere på Ringe Fri- og Efterskole ønsker Årsskriftets læsere en rigtig Glædelig Jul og et godt Nytår.

Årets gang 1992-93

15. august.

2. års eleverne ankommer. Stor gensynsglæde. Forberedelse til modtagelse af nye elever. Hyggeaften.

16. august.

Ca. 80 nye elever ankommer til Ringe Efterskole med sommerfugle i maven. Efter at forældrene er taget hjem, samles nogle i skolegården. Der spørges: Hvem skal du bo sammen med? Er du 2. års elev? Hvor kommer du fra?

24. august.

Vi ta'r på en lille lejr tur til Nakkebølle.

25. august.

Det regner ned i stænger. Vi dropper de fleste af udendørsarrangementerne p.g.a. vejret. Storhygger med fællessang, cacao og boller indendørs.

27. september.

Åbent hus arrangement på skolen. Evt. kommende elever bliver vist rundt på skolen. Vores skole! Senere på dagen kommer familien til forældredag, samtaler med lærerne.

2. oktober.

Friskolen og Efterskolen holder fælles motionsdag. Niels og Steffen gi'r grundig opvarmning i gymnastiksalen. Startskuddet lyder, og alle løber ud i den fynske natur. Husker I, at vores gymnastiklærer måtte give op over for en af eleverne (Nick)?

Uge 41.

10. kl. i praktik. 8.-9. kl. spiller teater. »Huset«. Der danses, synges, øves replikker, og ved ugens slutning har vi det færdige resultat. Fantastisk forestilling.

31. oktober-1. november.

Elever, forældre og søskende fra både Fri- og Efterskolen samles til højskoleweekend. 300 mennesker under samme tag et helt døgn. 19 forskellige aktiviteter får skolen til at syde.

17. november.

Vi drager alle til Sdr. Nærå Efterskole, hvor vi ser deres forestilling, »Grease«.

23.-27. november.

Så er det 8. og 9. klasses tur til at komme i praktik. Imens arbejder 10. klasserne med musical'en »Guys and Dolls«. Vi får professionel hjælp fra Keld Høeg, skuespiller fra Odense. En engagerende uge, som ender med en storslået forestilling. Vi mindes stadig Bolette som den fromme frelserpige.

11. december.

Ved julemødet overværer forældrene forestillingen »Guys and Dolls«. Bedre publikum fås ikke. Samme aften er der også mulighed for at se diverse elevprodukter udstillet. Aftenen slutter af med Luciaoptog.

14. december.

Eleverne bliver vækket af »englesang«. Selv Kræn tror, han er kommet i Himmerige. Lærerne serverer cacao og boller på sengen. Mon lærerne kan forvente, det er deres tur næste fredag.

17. december.

Hele dagen står i julens tegn. Alle farer rundt for at finde deres pæneste tøj frem, for det siger Finn, vi skal! Nogle må endda på lånemarkedet. Men resultatet er flot. Klokkeren 17 spiser vi julemiddag, som traditionen tro afsluttes med uddeling af mandelgaver. Vi tager busserne til Odense Teater og ser »Brødrene Løvehjerte«. En oplevelse, vi sent glemmer. Efter hjemkomst får vi aftenkaffe/the, guffer juleknas i os og synger julesange. Ægte julehygge.

*Øverst: Michaels frieri.
Nederst: I Zakopane. →*

13. januar.

Vi besøger Sdr. Nærå Efterskole og spiller den årlige volleyball-kamp. Vi husker ikke, hvem der vandt!!! Senere på aftenen er der diskotek og forfriskning.

18.-22. januar.

Vi bryder skemaet op, og i stedet er vi virksomheden Fenris A/S. En produktionsvirksomhed med masser af hårdt arbejdende værksteder og med fin restaurant, men også en flok arbejdsløse og et mere billigt spisested. Et minisamfund med egen møntfod. Det bliver en uge, hvor alle indlever sig i deres roller i døgnets 24 timer.

24. januar.

Skolen inviterer til reception kl. 16.00. Vi fejrer indvielsen af vores nye bygning »Høje Nord«, og bl.a. Ringe Musikskoles Bigband underholder.

8.-12. februar.

I denne uge afvikles der terminsprøver. Desuden trænes der hårdt i salen om eftermiddagen. Gymnastik-opvisningerne er lige om hjørnet.

12. februar.

Årets vinterfest for nuværende og sidste års elever er en tilbagevendende tradition. Stor gensynsglæde blandt 2. års eleverne (og 3. års eleverne). Der bliver snakket, spist og danset. Et underholdende indslag med Søren Udesen vil sent blive glemt.

13. februar.

Vi tager til Ollerup, hvor eleverne viser dette års gymnastikopvisning på Gymnastikhøjskolen. Et »mega«-stævne med masser af indtryk.

7. marts.

Forældrene er inviteret til skolen. Der er samtaler med lærerne. Desuden er der kor og gymnastikopvisning på programmet.

Godt gået. →

15.-19. marts.

Sprog- og fysikuge. En pudsig blanding – men der bliver terpet og lavet forsøg og talt engelsk og tysk og så videre.

18. marts.

De fynske efterskoleers forårsstævne afvikles i Odense Idrætshal. En dag med masser af gymnastik. Om aftenen underholder Sebastian m. band og dagen rundes af med dans til *levende orkester*.

21. marts.

Vi laver gymnastikopvisning i Ringe Hallen i forbindelse med 1. Hovedkreds' stævne.

27. marts-2. april.

I år går vores udenlandstur til Krakow i Polen. Vi bliver mødt af snevejr – til alles overraskelse. Der venter os en uge med mange oplevelser. Kan I huske stålvalseværket, »Den Sorte Madonna«, saltminerne og Auschwitz, for ikke at forglemme de mange marker, vi så. En flok drager til bjergene Zakopane og får en ekstra oplevelse med. Midt på ugen fejrer vi Asgers jubilæum med manér.

25. april.

Vi får besøg af kommende elever med forældre. Der vises gymnastik, og skolens kor synger.

28. april.

Det årlige korstævne for ca. 400 efterskoleelever afvikles i år hos os. Et vellykket arrangement, hvor hele skolen svinger af sambarytmer.

6. maj.

Finn giver fødselsdagsmiddag, for han runder de 40. Og det skal jo fejres på behørig vis.

10. maj.

Tilbage til bøgerne. Starten går til de skriftlige prøver.

Øverst: Jørns korstævne.
Nederst: Lejrskole på Langeland. →

15. maj.

Elevmødet, hvor mange oplever gensynsglæden ved at mødes med tidligere kammerater. Der snakkes, danses lidt, spises og snakkes og snakkes!!! En god tradition. Koret giver et par numre, og gymnastikopvisningen på plænen efterfølges af opvisning fra »Fredagsholdet«

26. maj.

Sdr. Næra Efterskole på besøg. Skolens band underholder!! Der bliver smidt med de lange lokker – kan I huske Lassés »klare« røst? Diskotek afslutter aftenen.

27. maj.

Natløb. Joe, Danielle, Nina og Kent har planlagt dette skumle arrangement. Alle må ud af de varme dyner og gå rundt på de sorte landeveje i ca. 1½ time (= 7 km). »Meget langt«, ifølge Michael Johannisson.

1. juni.

Vi starter på de mundtlige prøver, 8. klasse er heldige. De scorer en ekstra lejr tur til Hundstrup – og en maveforgiftning!

15.-18. juni.

Vores afsluttende lejrskole afvikles. Vi går/cykler eller køres i bus til Langeland, hvor vi bor hos Kirsten og Johan i 2 døgn. Vi nyder naturen, skriver i mindebøger, leger og snakker næsten døgnet rundt. Derefter hjem og afslutning med forældre, lærere, elever lørdag formiddag. Afskedens stund er kommet. Slutningen på et dejligt skoleår, præget af sammenhold, engagement og masser af oplevelser.

God jul og godt nytår.

Gitte Elbæk og Anne Glent-Madsen

Fredagsholdet

Fredagsholdet har nu eksisteret i halvandet år. Det første år var et prøveår. Vi skulle se, om der var interesse for holdet, og om vi rent praktisk kunne få et hold til at fungere med kun 3 timers træning en gang om måneden. – Det viste sig hurtigt, at der var god opbakning bag holdet, og vi fik nogle gode træninger og opvisninger i løbet af året. Det var bl.a. en rigtig god oplevelse for holdet at give opvisning ved *elevmødet*, hvor gamle elever sad på højen i bagende sol og så gymnastik.

I år har vi udvidet holdet, således at vi nu har en gruppe, der arbejder med rytmisk gymnastik og spring, og en gruppe, der udelukkende arbejder med rytmisk gymnastik. Det viste sig nemlig hurtigt, at når *efterskoledrenge* bliver til *unge mænd* kan det være svært for pigerne at følge med i de krævende spring.

Fredagsholdet ved elevmødet.

Heldigvis for pigerne er det sådan, at når man måske er gået lidt i stå med sine spring på måtten, har man først lige taget hul på den gymnastiske udvikling inden for det rytmiske område. Så bare gå i gang piger!

Tilbage til fredagsholdet. Igen i år har der været god opbakning bag holdet; vi er ca. 30 til hver træning, og vi skal her i december have en weekendtræning for at få opvisningsprogrammet gjort færdigt før vores første opvisning, som er på Gymnastikhøjskolen i Viborg.

Til sidst kan vi berette, at der i Bentes tykke mave var en stor dreng, og at Steffen venter familieforøgelse i marts.

Hilsen fra
Steffen, Lars og Bente

Hilsen fra gamle elever

Til Ringe Fri- og Efterskole

Hej, ja det var godt, at min far ikke var flyttet fra vores gamle adresse, for ellers var I kommet på arbejde med at finde mig. Inden for de sidste 10 år har jeg flyttet 7 gange ialt.

Dengang hed jeg Birthe Hansen, nu er jeg blevet gift Müller, men det er en længere historie.

Da jeg sluttede på Ringe Efterskole, var jeg så heldig at komme ind på Assens Handelsskole, der tog jeg EFG basisår. Dengang var det jo lige så svært at få læreplads som idag. Jeg kom først ud som ung i arbejde, og der hvor jeg kom hen, ville de gerne have mig i lære. Det var på Brenderup Shellstation. Der fik jeg så min uddannelse som kontor all-round.

I mit sidste læreår mødte jeg så min mand, og det var jo noget værre noget. For det første var han nordjyde, og så havde han en utrolig udlængsel. Han hedder forresten Kent.

Nå, men da min læretid var overstået, flyttede vi til Ålborg. Der kom jeg ind som første-dame på en Shellstation. I ved: regnskab, indkøb, ja, alt. Da jeg havde arbejdet der i 2 år, ville Kent pludselig til Grønland. Det var så meningen, at jeg skulle følge efter ved juletid. Jeg kom også derop, men fy for Søren et koldt og mørkt land, så I kan tro, at jeg kom hjem i en fart igen. Det var altså ikke lige mig. Kent kom hjem et par måneder efter, og der var selvfølgelig ingen arbejde at få, jo, hvis vi ville til Norge at arbejde. Ja, så måtte vi afsted igen.

Vi kom til Norge, nærmere bestemt Oslo. Det viste sig, at det firma, Kent skulle arbejde for, var en lidt lyssky affære, så han startede som selvstændig. Jeg kom til at arbejde i lufthavnen Fornebu, ansat hos SAS. Jeg arbejdede i et cafeteria med at ekspedere, lave mad, og rydde af efter gæsterne. Det var både positivt og negativt. Det var spændende at bo og arbejde i et fremmed land. Jeg har endda ekspederet Jan Teigen og flere Stortingsmedlemmer. Men nordmændene er desværre meget negative over for deres naboer. De mener jo, at vi tager deres arbejde, hvilket vi også gør. Proble-

met var bare, at de gad ikke arbejde selv f.eks. i Fornebu. Var vi 10 på et hold, var der kun 1 nordmand. Nå, men efter et år deroppe fik vi vores lille Tia, en dejlig lille tøs. Som alt i Norge er børnepasningen dyr, så jeg valgte at gå hjemme. Det var noget af en omvæltning. Men jeg elsker at sy tøj, strikke, brodere, læse, bage, ja, i det hele taget alt kreativt arbejde, så det gik fint. Da Tia var 1 år gammel, rejste vi hjem til Danmark igen, da blev hjemlængsel og arbejdspresset så stort, at vi ville hjem.

Vi har nu boet hjemme i Danmark i 1½ år. Kent har eget firma, og jeg går sørme stadig hjemme. Familien er blevet forøget med lille Ian, han er nu ½ år gammel. Jeg får stadig tiden til at gå. Herhjemme er der jo mange ting for ungerne at deltage i, og jeg videreuddanner mig om aftenen med forskellige EDB-kurser.

Men jeg glæder mig meget til at høre mere fra jer, og desværre kan jeg ikke hjælpe med andre adresser. Håber vi snart ses.

De kærligste hilsner fra Birthe.

Før:
Birthe Kristine Hansen
Odensevej 32
5591 Gelsted

Nu:
Birthe Kristine Müller
Helgolandsgade 23 2. sal
9000 Ålborg

Kære elevhold 1983/1984.

Efter 10. klasse på Ringe, tog jeg et år på Handelsskole i Sønderborg.

Derefter i lære som kontorassistent på Danfoss i Nordborg. Efter endt læretid fik jeg tilbudt en stilling ved Danfoss Salgsafdeling i Århus. Der blev jeg 2½ år. Allerede på handelsskolen lærte jeg den mand at kende, som jeg i år er blevet gift med og har Nicolai på 2 år med.

Vi flyttede til Rostock for snart 3 år siden, for at forsøge os med Dansk Fast-Food, og i dag har vi fået os etableret med 2 restauranter.

Jeg satser meget på at komme til elevmødet, det håber jeg også I gør! Ku' det ikke være sjovt at ses igen?

Mange kærlige hilsner
Hanne (Bock) Østerlund Jensen

Hej årgang 1983-84!

Så blev det vores tur til at være 10-års jubilarer – en lidt sær fornemmelse, trods alt.

Men der må også være gået lang tid, med alt det der er sket, siden vi forlod Ringe.

Hans Verner er blevet landmand med grønt bevis til UG, og er nu ved at gøre klar til at overtage den fædrene jord.

Jeg selv blev efter Handelsskolen ansat i en bank, hvor jeg har taget diverse overbygningsuddannelser, og nu har jeg et ganske spændende job – i Rønne.

Det er lykkedes os at holde sammen på trods af skiftende arbejdstider rundt om i landet. De foreløbigt største spring har vi gjort her i løbet af de seneste måneder, hvor vi dels er flyttet til Bornholm, dels er blevet gift den 9. oktober 1993.

Men midt i al idyllen glæder vi os til at gense Ringe Fri- og Efterskole og alle gutterne fra dengang. Håber I møder talstærkt op – så bliver det sjovest!

Mange hilsner og på gensyn
Anette og Hans Verner Kofod Hansen
Buslevvej 2, 3751 Østermarie

Kære lærere og elever fra årgang 1983/1984.

Efter jeg blev færdig med 10. klasse på Ringe Fri- og Efterskole, flyttede jeg til Toftlund, hvor jeg tog studentereksamen på Det Sønderjyske Studenterkursus.

Derefter trængte jeg til at se andet end bøger; jeg blev au-pair pige i Wien hos en familie med 3 børn. Det var meget hårdt, men også lærerigt. Efter 7 måneder der, vendte jeg atter tilbage til Danmark.

Jeg fik arbejde som pædagogmedhjælper ved Dansk Flygtningehjælp. – Et enormt spændende job, som jeg var utrolig glad for.

Dog meldte rejselysten sig hurtigt igen, og 1. januar 1988 rejste jeg til Geilo i Norge, hvor jeg arbejdede som stuepige på et højfjeldshotel. Fritiden gik med skisport – både slalom og langrend. Det var skønt at bo 5 min.'s gang fra en skiløjpe!

Sneen smeltede og i maj 1988 drog jeg atter til Danmark. Jeg fik

arbejde som ufaglært på Danfoss i Nordborg. Jeg boede på kollegium i Langesø nær Nordborg. Her mødte jeg Karsten, min mand.

Vi flyttede til Esbjerg i september 1989, fordi jeg var blevet optaget på Den Sociale Højskole. Jeg tilbragte de næste 3 år med hovedet i bøgerne og i juni 1992 var jeg færdig-uddannet socialrådgiver.

I mellemtiden var vi flyttet til Lunderskov, fordi Karsten fik arbejde i Kolding.

Jeg gik arbejdsløs i godt en måned, hvorefter jeg gik på barselsorlov. Den 4. oktober 1992 fødte jeg en pige på Kolding Sygehus. Hun hedder Julie.

Min barselsorlov sluttede sidst i marts 1993, og jeg begyndte at søge arbejde som socialrådgiver.

Det var ikke så let. Jeg tror, det blev til 26 ansøgninger, inden jeg den 1. oktober 1993 fik arbejde i Kolding Kommunes flygtningegruppe. Et arbejde, jeg er utrolig glad for, selvom det er krævende. Det er dejligt at kunne bruge sin uddannelse. Julie er i dagpleje, hvilket hun er glad for.

Ja, det er hvad der er sket for mig i de sidste 10 år.

Jeg glæder mig til at mødes med gamle skolekammerater og lærere til elevmødet.

Venlig hilsen

Mette Aagaard Kristensen

(før Mortensen)

Bøgevangenget 6,

6640 Lunderskov

Klokken slår...

Jeg skulle som »gammel« elev skrive et indlæg til årsskriftet, og jeg må tilstå, at jeg stod på bar bund. En lang roman med en løftet pegefinger eller et romantiseret indlæg er ikke lige mig, og jeg tror på, at det også var blevet kedeligt.

I et kreativt øjeblik stod det for mig, at jeg ville skrive et digt, der i sig selv handler om at leve i nuet.

Jeg har valgt tiden som dominerende faktor, da jeg mener, vores hverdag er styret af fastlagte tidspunkter. Med mit digt vil jeg derfor opfordre til at sætte sig ud over en hverdag styret af tiden, og gå ind i en verden, der er styret af os selv.

tiden
så evig
så uoverskuelig
svinder
render mellem vore fingre
– som sand
findes tiden?
eller er den blot
en begrænsende faktor
der forhindrer os
i at være evige?
det synes så vigtigt
– fasthold tiden!
– tilpas dit liv!
en ny verden
nye omgivelser
men stadig –
afhængigheden
uret, der tikker
tikker og bruger
af vores sparsomme sekunder
der bliver til minutter
der bliver til timer
der bliver til år
der bliver til...
intet

Glædelig jul og godt nytår.

vi når det jo aldrig
men har det en betydning?
vores liv
så betydningsfyldt
ville vel miste værdi
hvis det var evigt...
men
der er så meget
så ufatteligt meget
vi gerne vil
så pas på –
brug tiden
men kun på det, der er noget værd
prioritér
vælg det, hvis betydning synes
vigtig
for dig
det er dit liv
vælg selv –
tiden
så evig
så uoverskuelig
svinder
render mellem vore fingre
– som sand

Randi Skytte, elev 1991-93.

Normal? – eller bare næsten!

Det er helt utroligt, hvad dette lille ord kan betyde. Det bliver brugt i snart mange sætninger i løbet af bare en dag. Hvad mener folk med dette lille ord »NORMAL«? Er det som folk er flest? Eller er vi alle bange for at blive stemplet som værende ikke normal.

Jeg hører det på mit job, i idrætshallen, til møder og kurser, ja om det så er på gaden. Alle taler om det – altså mest om ikke at være normal. Normal = gennemsnitlig. Tænk, hvis alle var det, så vil jeg mene, det var et kedeligt samfund vi levede i. Så var der jo ingen, vi kunne snakke om. Ingen vi kunne grine af. Det ville da være trist. For er der noget de fleste synes om, så er det da at løbe med sladder om andre. For enten har naboen en elsker, eller en man kender er homoseksuel. En ser utroligt meget fjernsyn, en anden laver ikke andet end at bygge puslespil. En har ikke andet end fodbold i hovedet, en anden bruger alle sine penge på at købe nisser. Jamen er det da ikke utroligt. Tænk hvis alle var ens, hvis alle lavede det samme og gjorde det samme. Hvis alle havde de samme fritidsinteresser og alle så ens ud. Ja, så ville vi ha' en hel flok normale danskere – men så tror jeg, at jeg ville ønske mig en ny nationalitet. Det behøver jeg ikke som det ser ud i dag – der er jeg faktisk glad ved at være dansker – også selv om vi ikke kvalificerede os til VM i fodbold.

Livet skal jo gå videre, så derfor vil jeg slutte med at ønske alle med tilknytning til skolen en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Dorte Rosenfeldt

Lev livet min ven
dagen der gik
kommer aldrig igen

En sand oplevelse af bevægelse og energi

Dagen startede kl. 10.00 med morgensang ved flagstangen. Solen skinnede den dag. Finn bød velkommen og gav ordet videre til Michael Kock, som orienterede om hvilke klasselokaler der var til rådighed for de enkelte jubilærgange. Dorte Rosenfeldt og Lars Nyholm fulgte hvert hold op i klasselokalerne.

Fotoalbummerne var slået op og en summen af snak fyldte klasselokalet og ingen af de 28 fremmødte 50-års jubilærer lod sig mærke med de hårde stole. Bordene blev sat op i en »hestesko« så alle kunne se, hvem der sagde noget. En frisk bemærkning blev hørt »lad mig se nogle flere billeder, der er ingen af dem jeg har set, der ligner mig«.

Vi gik en runde, delte navneskilte ud, solgte sodavand og nød stemningen af nostalgi og gensynsglæde.

Mange gamle elever ankom, og frokost for dem blev serveret i gymnastiksalen. Jubilæurfrokost var i spisesalen. Dorte Rosenfeldt, formand for elevforeningen, rundede talerne og de valgte ord fra jubilærerne af med en stor tak til dem, som laver det store arbejde med at samle deres årgang igen.

Gymnastikopvisningen på plænen er noget vi gamle elever kan nikke genkendende til. En aktivitet, som resten af opholdet på skolen bliver løftet ved, alle deltager med tidens rytme og energi. Præcis sådan var den i år, fyldt med sjove elementer, sociale aspekter og forskellige spændende rytmer. Efter elevernes opvisning så vi Fredags-holdets mere springfyldte opvisning.

På det tidspunkt af dagen hvor vi alle igen trak ind i gymnastiksalen for at få en kop kaffe, var vi omkring 350 mennesker. Vi sang en sang og elevforeningens generalforsamling blev annonceret.

Fra generalforsamlingen kan det nævnes at bestyrelsen foretog en forespørgsel om en eller to elever fra hver årgang kunne melde sig som repræsentanter for deres elevhold, de kunne så hjælpe elevforeningen med at samle årgangene ved jubilæumsår og måske allerede inden etablere en telefonkæde som så bare skulle aktiveres.

Genvalgt til bestyrelsen blev Lars Lienggaard og Dorte Rosenfeldt. Til skolens bestyrelse har elevforeningens bestyrelse valgt Bent Markvardsen og Søren Fjord Nielsen.

Eftermiddagens aktiviteter var så småt ved at komme igang. Og de unge mennesker trak i sportstøjet.

Anders Walter dømte fodboldkampen mod de nuværende elever. Han udtalte efter kampen, at de taktiske oplæg blev fulgt og voldelige episoder undgået. De gamle elever måtte bruge flyvende udskiftninger for at få strukket de krampende lemmer. Og med 11-12 spillere på banen synes vi fra sidelinien at kunne se, at vi stadig kan det der.

Volley-ball blev ledet af Michael Koch og her dominerede de høje bolde. Der dannedes 4 hold til match, smash var et sjældent syn i spillet, hvor halve minutter lange dueller med sikre slag mere kendetegnede spillestilen.

På friskolen blev der spillet op til dans. Jørn og Poul, de glade spillemænd, vippede med tærne og stampede i gulvet når Herdis på bedste vis instruerede de to kvadriljer i folkedans.

I foredragssalen var der sangtime med Elsemarie. Sangene spændte vidt fra Ulf Lundel om livets værdi til kærlighed og elskov og videre om tvivl og tro og en uendelig stor skole. Sangene blev i starten sunget meget forsigtigt, men efterhånden blev det mere kraftfuldt.

Finn tog en rundvisning for dem som ikke havde set skolen for nylig, fortalte om skolen idag og viste lysbilleder.

Efter aktiviteten og et velfortjent bad, kunne vi igen sætte os til bordet og nyde Solveigs gode middag.

Aftenunderholdningen af nuværende elever der spillede deres repertoire show »all the people«, en rytmisk samba for fred og All the leaders of the world. Endelig fik vi rørt os og hinanden lidt, da vi dansede folkedans i gymnastiksalen. Elevernes diskotek tog over og spillede fed rock til midnat.

Hans Henrik Madsen

Elevmødet 1994

Elevmødet vil blive afholdt

**lørdag den 7. maj
1994**

Indbydelser
vil blive udsendt til
alle medlemmer

DRIFTSREGNSKAB 1992-93

<i>Indtægter:</i>	
Salg af elevskrifter	28.334
Indgået ved elevmødet	25.535
Renteindtægter, pengeinstitutter	2.941
Nettoudbytte, aktier	298
Renteindt. obligationer	3.458
Ialt	<u>60.566</u>

<i>Udgifter:</i>	
Trykning, elevskrifter m.v.	28.143
Musik ved elevmødet	2.000
Gaver og blomster	5.075
Kontorartikler, tryksager	1.978
Porto	12.975
Kørselsgodtgørelse	851
Øvrige udgifter	490
Erhvervsmæssige gebyrer	84
Ialt	<u>51.596</u>

STATUS PR. 1. MAJ 1993

<i>Aktiver:</i>	
Dansk Statsobligation, 9%	65.682
Aktier, Bikuben	16.260
Giro	3.390
Bikuben	7.439
Bikuben	6.371
Kasse	19
Ialt	<u>99.162</u>
<i>Passiver:</i>	
Egenkapital, primo	90.192
Årets resultat	8.970
Ialt	<u>99.162</u>

Ringe, den 14. maj 1993

LARS LIENGAARD

Ringe, den 14. maj 1993

Regnskabet gennemgået og fundet i orden.

ROBERT HUNE-RASMUSSEN
GUNNAR JOHANSEN

Elevforeningens bestyrelse

Hans Henrik Madsen, Lars Nyholm, Dorte Rosenfeldt.
Lars Liengaard, Michael Kock.

I SKOLENS BESTYRELSE

Søren Fjord Nielsen

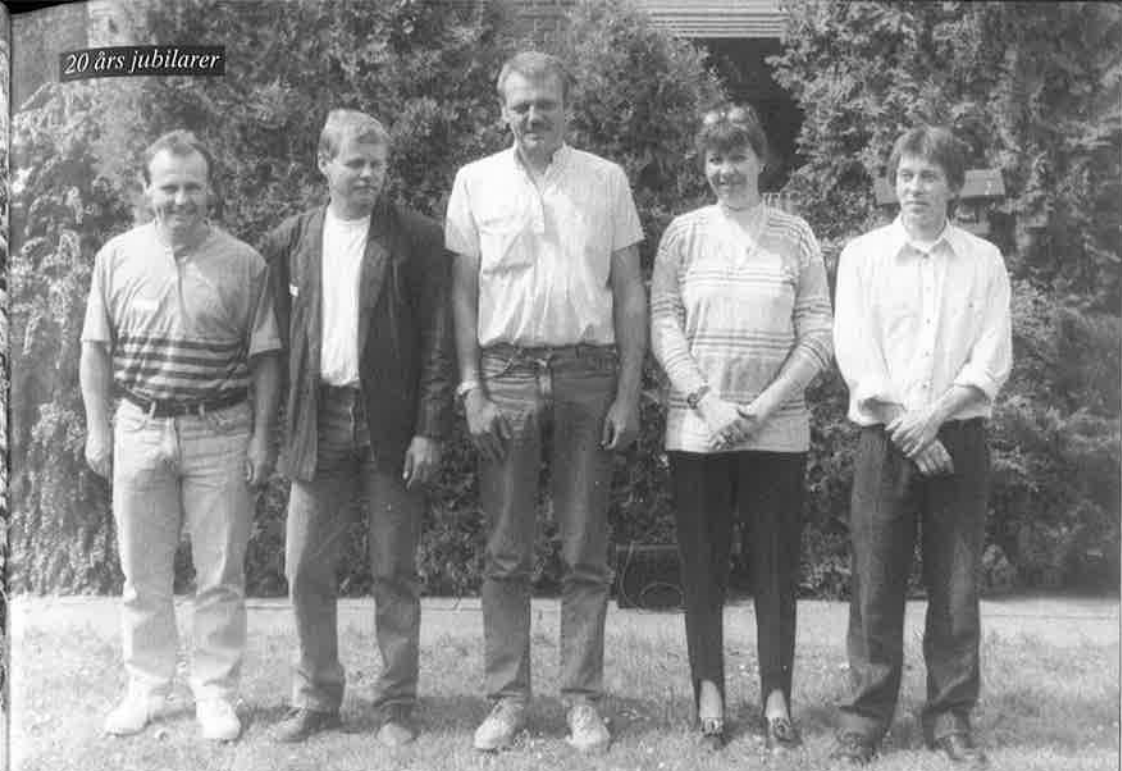

Bent Markvardsen

10 års jubilarer

20 års jubilarer

5 års jubilarer

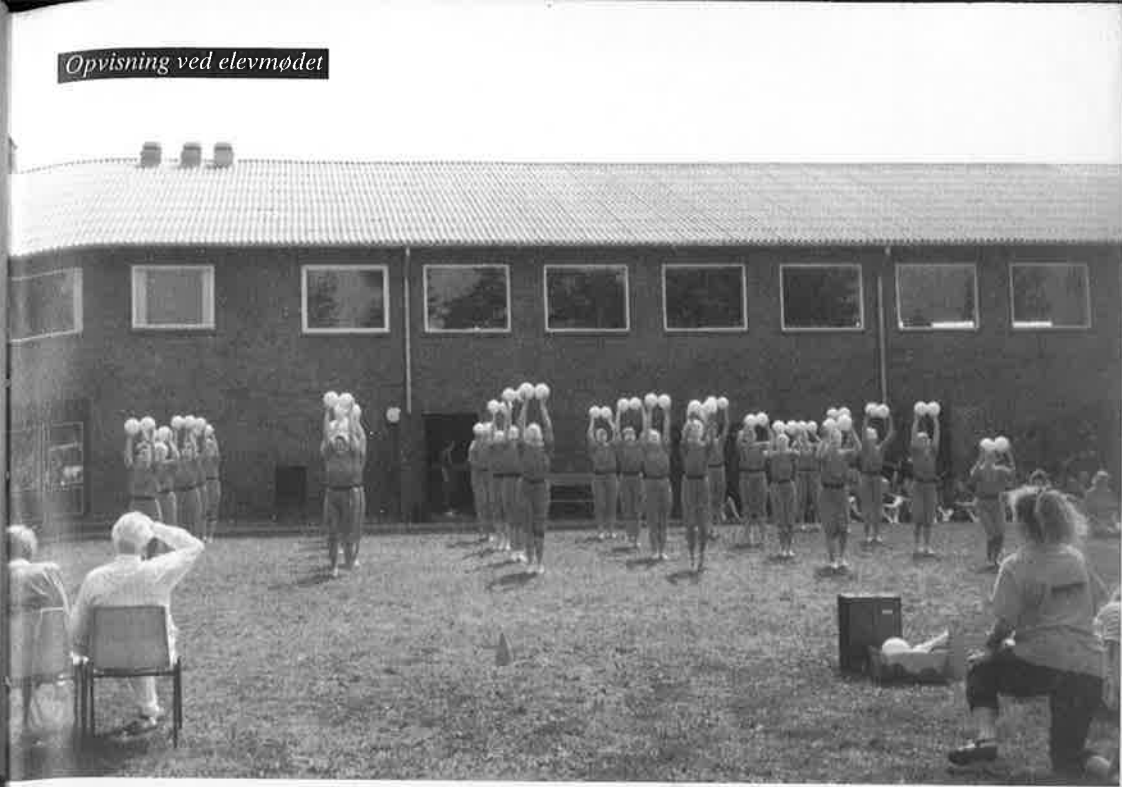
10 års jubilarer

Karneval

Opvisning ved elevmødet

Afslutningen

Elevliste 1993-94

Jens Ejner G. Abildtrup, Brandorffsvej 17, 6000 Kolding.
Rita Albertsen, Elmevænget 4, 5771 Stenstrup.
Connie Lundquist Andersen, Gyldensteensvej 112, 5400 Bogense.
Maja Andersen, Søndergade 4, 6200 Åbenrå.
Tina Andersen, Toftager 36, 2650 Hvidovre.
Mikkel Solberg Andresen, Åbenråvej 23, 6400 Sønderborg.
Jannie Becker, Granvænget 4, 6400 Sønderborg.
Jeremy Bergstrom, 319 Brown Ave, Rockford IL 61103-4102, USA.
Bjarne Elnegaard Bogetoft, Langegade 24, 5900 Rudkøbing.
Vinni Rosenvold Brún, Skallebøllelund 1, 5492 Vissenbjerg.
Henrik Paw Bruun, Lærkeparken 96, 2. th., 5240 Odense NØ.
Mads Bruun, Moseager 5, 5970 Ærøskøbing.
Stephan F. Bruus, Ørbækvænge 9, 5700 Svendborg.
Karina Chrillesen, Solsortevej 24, 7323 Give.
Dan Christoffersen, Egevej 26, 5200 Odense.
Christina M. W. Chrone, Monbergsvej 55, 1. tv., 5000 Odense C.
Kenneth Clausen, Bygaden 24, 6440 Augustenborg.
Line Dalskov, Slagelsevej 60, 4450 Jyderup.
Signe Drachmann, Engbakken 28, 7100 Vejle.
Stine Ebbenhøj, Vilhelmshøjvej 15, 4593 Eskebjerg.
Marlene Eskesen, Møllevej 14, 5591 Gelsted.
Thorbjørn Blixen Finecke, Gl. Lundebergvej 55, 5874 Hesselager.
Jens Fredensborg, Markledet 16, 5220 Odense SØ.
Bo Frølner, Ellerup Bygade 43, 5892 Gudbjerg.
Sune Reippurt Glesner, Røjle Bygade 96, 5500 Middelfart.
Jacob Gudjonsson, Sanddalsvej 47, 5700 Svendborg.
Thomas Gustavsen, Vandværksvej 49, 4800 Nykøbing F.
Birgitte Skov Hansen, Gødsbølskovvej 15, 7321 Gadbjerg.
Brian Ronni Hansen, Engvej 18, 5464 Brenderup.
Charlotte Hansen, Krudthusgade 4, 5000 Odense C.
Dorte Bjeld Hansen, Stenholt 27, 6092 Varmark.
Kristina Danielsen Hansen, Hørvænget 41, Ågård, 6040 Egtved.
Lau Hansen, Kirkegaden 3, 5580 Udby.

Leif Lynggren Hansen, Vejrupvej 8, 5464 Brenderup.
Lennarth M. S. Hansen, Strandvejen 236, 5500 Middelfart.
Maja Rønbjerg Hansen, Stjoulvej 6, 5700 Svendborg.
Mette Bormlund Hansen, Rasmus Rask Allé 61, 5250 Odense SV.
Nikolaj Bak Hansen, Knøsevej 19, 5892 Gudbjerg.
Sara Bøtker Hansen, Ristingevej 18, 5932 Humble.
Søren Risum Hansen, Enghavevej 4, 5580 Nr. Åby.
Vicky Hvalsøe Hansen, Maderupvej 8, 5471 Søndersø.
Elisabeth Heltoft, Holtevej 85, 5690 Tommerup.
Jacob Hviid, Vindeby Tværvej 30, 5700 Svendborg.
Martin Høegsberg, Gartnervænget 27, 5450 Otterup.
Søren Iversen, Tommerupvej 34, 5492 Vissenbjerg.
Allan Brønlund Jensen, Frydendalvej 13, 6330 Padborg.
Janne Juel Jensen, Præstevænget 51, 5800 Nyborg.
Peter Marcel Jensen, Bøgedals Allé 21, 5250 Odense SV.
Tine Jensen, Lindevej 2, 5771 Stenstrup.
Søren Jessen, Nørregade 36, 5800 Nyborg.
Michael Radmer Johannisson, Egilsvej 12, 5210 Odense NV.
Casper Gynther Johansen, Ærenprisvej 6, 5000 Odense C.
Karina Vang Johansen, Hobyvej 1, 4983 Dannemare.
Mikael Johansen, Mikkels Mose 2, 5250 Odense SV.
Sanne Jonassen, Ildfuglevænget 320, 5260 Odense S.
Louise Juul, Svendborgvej 21, 5600 Fåborg.
Anitta Kjær, Nygårdsvej 1, 6580 Vamdrup.
Kåre Knudsen, Hovedgaden 26, 5932 Humble.
Louise Tingkær Knudsen, Gærupvej 1 A, 5600 Fåborg.
Morten Christiansen Krage, Lødekæret 5, 5450 Otterup.
Jannie Kranker, Glaslunde Strandvej 24, 4983 Dannemare.
Marie Kristensen, Dyrupgårdvænget 82, 5250 Odense SV.
Dennis V. K. Bendorff, Holløsevej 1 A, 4420 Regstrup.
Pia Langeskov, Heliosvænget 143 E, 5250 Odense SV.
Johan Frederik Lennert, Zionsvej 8, 3911 Sisimiut, 15713
Rikke Lund, Margårdvej 40, 5580 Nr. Åby.
Trine Lund, Kastanieallé 57, 6640 Lunderskov.
Kristian Ender Madsen, Ermelundsvej 110, 2820 Gentofte.
Michael Madsen, Vejruplund 33, 5920 Marslev.
Helle Moss, Bøgegårdsvej 89, 5471 Søndersø.
Claes Gerlach Møller, Egøjevej 127, 4600 Køge.

Rikke Møller, Munkholmvej 21 st. tv., 4300 Holbæk.
Sune Neumann, Aninevej 28, 5700 Svendborg.
Huong Thi Thuy Nguyen, Fruerlund 63, 5700 Svendborg.
Xuan Huong Nguyen, Drejøvej 7, 5700 Svendborg.
Anna Møllholm Nielsen, Bakken 3, 6440 Augustenborg.
Hanne Vinther Nielsen, Overvej 4, 7140 Stouby.
Katrine Nielsen, Marievej 1 B, 5700 Svendborg.
Martin Baunø Nielsen, Skovengen 169, 2980 Kokkedal.
Martin Wendelboe Nielsen, Engvej 19, 6230 Rødekro.
Mikkel Tønner Nielsen, Nyborgvej 2, 5863 Ferritslev.
Niels Ejler Sejbjerg Nielsen, Blåbærvej 182, 5260 Odense S.
Martin Nilsson, Neder Hollufvej 30 M, 5220 Odense SØ.
Lone Ninn, Gl. Hovedvej 41, 5560 Årup.
Anja Schmidt Nørgård, Søndergade 27, 5620 Glamsbjerg.
Lars Ortved, Enghavevej 34, 5580 Nr. Åby.
Patrizia Pavan, Kornvej 32, 5500 Middelfart.
Pia Hjernø Pedersen, Bondovej 8, 5250 Odense SV.
Ramesh Perinpam, Sprotoften 50 1. tv., 5800 Nyborg.
Liselotte Poulsen, Stødby Strandvej 5, 4983 Dannemare.
Pham Vuong Quoc, Solsikkevej 29 H, 5700 Svendborg.
Monica Nordbeck Rasmussen, Damgårdsvej 44, 5700 Svendborg.
Pia Rasmussen, Langgade 12, 5874 Hesselager.
Signe Rude, Båstrupvej 551, 3480 Fredensborg.
Christian Hansen Seidelin, Dybdevej 45, 5200 Odense V.
Charlotte Nyegård Skov, Hjortevænget 37, 5800 Nyborg.
Maja Annette Steenberg, Rosenvej 22, 5874 Hesselager.
Monika Izabela Szafran, Søndergade 24, 5492 Vissenbjerg.
Merete Illemann Søndergaard, Dalfoften 187, 5320 Agedrup.
Jane Nørgaard Sørensen, Ejbykrog 18, 5592 Ejby.
Jane Dam Sørensen, Tværvej 21, 5240 Odense NØ.
Lise-Lotte Damkjær Sørensen, Nørrebro 87, 5900 Rudkøbing.
Per Hove Sørensen, Bogensevej 16, 5270 Odense N.
Karina Tangaa, Galdbjergkohavevej 7, 5874 Hesselager.
Kieu, Nguyen Thi Thanh, St. Byhavevej 60 2. th., 5700 Svendborg.
Charlotte Thygesen, Mølletofte 1, 5591 Gelsted.
Dorrit Wanner, Kajbjergvej 2, 5871 Frørup.
Bjørn Lindhardt Wils, Skovalleén 6, 5250 Odense SV.